

יחי המלך

קונטרס שבועי בענייני גאולה ומשיח

משיחות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א מליובאוויטש

גליון תרצו

ערב שבת קודש כ" שלח, מבה"ח תמוז, ה'תשע"ה

יוצא לאור על-ידי

תלמידי ה'קבוצה', 'חיילי בית דוד' - בית משיח 770

במסגרת אגודת חסידי חב"ד באה"ק, תחת נשיאות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

שישים וחמש שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א וקיי"ג שנה להולדתו

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

מוקדש

לכ"ק אדמו"ר שליט"א

מלך המשיח

מהרה יגלה אכ"ר

לזכות

החיילת ב"צבאות ה'" אביגיל בלה תח"ל

נולדה למזל טוב ביום י"ב סיון,

ה' תהא שנת עת הגאולה

"יה"ר מהשי"ת שישגדלה ביחד עם זוג' תי"

לתורה ולחופה ולמעשים טובים מתוך הרחבה"

*

נדפס ע"י הורי'

ר' שמעון וזוגתו מרת שירל שיחיו שכטר

נדפס לעילוי נשמת

ר' אפרים יונה ב"ר אורי אהרן יואל ז"ל זיסק

ולע"נ מרת ח' רחל בת ר' פנחס זליג ז"ל

ולע"נ ר' מאיר ב"ר צבי הירש ע"ה ולע"נ ר' פנחס זליג ב"ר יצחק ע"ה

ו"הקיצו ורננו שוכני עפר" והם בתוכם, ולזכות כל משפחותיהם שיחיו - לשפע ברכות עד בלי די

ב"ה

דבר מלכות

3

החובה להתקשר למשה שבדור - לרבי / משיחת שי"פ שלח התשל"ב

זמן הגאולה

7

לעזוב הכל ולציית למשה / פי השבוע והזמן הנוכחי באור הגאולה

ניצוצות של משיח

12

נשי ישראל מצייחות לנושיא דורנו / קטעים קצרים ופתגמים בעניני גאולה

כתב יד קודש

13

אחדות לא יכולה לבוא על חשבון השו"ע / צילום נדיר מהגהת הרבי לשיחת שי"פ שלח התשמ"ז

מדור ה"דבר מלכות" מוקדש

לזכות האשה רייזל פרומא בת חי' רחל שתחי'

ולזכות הרה"ת יוסף יצחק בן רייזל פרומא וזוגתו חיה מושקא בת מרים שיחי'

ובתם רחל בת חיה מושקא שתחי'

ולזכות הנא לאה בת חי' רחל, עדינה בת חי' רחל, מרים בת חי' רחל, וצבי בן חי' רחל שיחי'

אבער דארט אין איין פרק ל"ב פון חניא סג"ל בריינגט ער דעם לשון הטענה
 אהב את הבריות וסקרבו לחורה. דער דיוק הלשון איז- ומקרבן לחורה. ער איז
 מקרב די בריות צו חורה, אבער ניט ארויסגעמען די חורה פון שו"ע סג"ל
 אונגעקערט די די בריות, זיי זאלען פראווען בעלהאייטען אבער-
 הגבא און זאגען כחוקה זו נאה ושמורה זו אינה נאה.
 און דער וואס ער פארט כחוקה על מנהל כהנא נבא און דער וואס ער
 וואס אין- איהם-טעם זיך אהנגן דער רובך נבא און דער וואס ער
 אן פאר דעם מדינת ישראל טענה, וואהב לרעך כמון, נאך-טענה ווי דער
 אויבערשטער האט גיהייסען, און דער איז אים זאלען אונטען זיין דער
 זעלן פון איהם זענען, אז כשם ווי דורך דעם וואס פלען האט אנהויבען
 מהר ייין אין טאפען גדרים וסיגים, כאטש דאס איז א ענין פון חורה, עס
 משמרת ומשמח, אבער כשע פלען האט עס געטאן אין אן ארט וואס דער אויבער-
 שטער האט ניט גיהייסען איז ארויסגעקומען פון דעם דער חסא עה"ד, וואס
 דאס איז די טעה פון אלע חסאים,
 אונטען און דער וואס איז- מהר און די מצוה פון נאהבת לרעך כמון טענה
 ווי דער אויבערשטער האט געהייסען, וואהב דעם וואס ער און טענה טענה
 של פלוני טענה בן פלוני, דאס ניט קיין ענין פון שלום ואחדות, נאר
 אדרבא ער פועל'ט דערמיט א הירוס ר"ל.
 דורך די טענה פון אחדות, אז עס דארף ניט זיין קיין מחיצות צווישען
 אידען פארט פון א הנהגה וירכיש וואס פון אידען פון אידען
 רבנים שטרם כל החורה ביד רבאים וואס טענה טענה דו נאה וכו', עברת
 עתה נחמת פון טענה דאס די מחיצה אין טהול פון עזרת אנשים ביד עזרת
 נשים, ווי דער טענה פון טענה און דער מחיצה צווישען כשר פלייש מיט
 ניט כשר'ה, דעם להבדיל בין הטור והטמא, ביז מען נעמט אראפ די מחיצה
 צווישען אידען און גוים, אזוי ח"ו בנין ובנוחין נחונות לעם אהר.
 די אלע וועלכע ווילן ניט, או אין א פאר יאהר ארום זאל ניט זיין
 ח"ו קיין געמישטע חתונות, דארפן שוין איבער אנהויבען באווארענען און
 שטארקען די מחיצה צווישען רבנים, היטען דעם כבוד הרבנות ומורי הוראה
 בישראל, אז דאס דארפן זיין די קאן וועלכע זיינען סובב בכל החורה כולה.
 אל האמרו קשר לכל אשר יאמר העם הזה קשר, וועלכע זיינען סובב בכל החורה כולה.
 מען זאל שטארקען די מחיצות פון ירושלים און דאמאלט וועט אידען
 פרץ ואין יוצא ואין צחה ברחובותינו. גיט אונד ווי טענה אונטען טענה
 שהקדוה תשילם רבים, נאר-אשרי העם שכתב לו אשרי העם שהיו' אלוקי'
 וואס דאס געהט אויף די גאולה העתידה, אבער אויפ'ן גלות טענה צוואנציק
 מאהל ר"ל און דאס איז פאראן צוואנציק מאהל אשרי, וואס דאס געהט
 און דאס איז דער חוכן ענין טענה, חלה, עס איז פאראן אמאל אז מען זאל
 מאכען א הבדל פון א מחיצה און ניט טענה'ן די טענה פון אחדות.
 וואס די אחדות פון זיינען איז דאס דורך דעם וואס עס איז דאס מחיצות
 מחיצות פון כהנים מיט טענה, פון רבנים מיט טענה אידען, דאס
 איז ניט קיין ענין פון פירוד, אדרבא, דאס איז די אמת'ע אחדות,
 וואס האלט עס אין יחזקאל אויף די מצוה פון חלה, להנניה ברכה אל
 ביתך, הגם עס טענה דאן לא מצא הקב"ה כלי אמונים ברכה אלא שלום,
 נאר דער ענין דעם איז, אז עס זיינען פאראן ענינים וואס דורך די
 החלוקה מחיצות דורך דורך דעם איז דער אמת'ע אחדות און שלום.
 און דורך דעם זענען להנניה ברכה אל ביתך, און דאס איז דאס
 ברכה און רוחניות, סיי אין גשמיות.

א"י
 ח"ו
 ח"ו
 ח"ו

א"י
 ח"ו
 ח"ו
 ח"ו

א"י
 ח"ו
 ח"ו
 ח"ו

משיחת שי"פ מברכים חמונ חש"י

אונטער די ענינים וואס זיינען סובב בכל החורה כולה

נאָר – אשרי העם שככה לו אשרי העם שהוי' אלקיו, וואָס דאָס גייט אויף דער גאולה העתידה, וכדז"ל אַז אויפ'ן גלות שטייט צוואַנציק מאָל הוי' און קעגען דעם איז פאַראַן צוואַנציק מאָל אשרי, וואָס דאָס גייט אויף די גאולה העתידה.

און דאָס איז דער תוכן ענין חלה: עס איז פאַראַן אַמאָל אַז מען מוז מאַכן אַ הבדל, אַ מחיצה, און ניט טענה'ן די טענה פון אחדות. די אחדות פון אידן איז דוקא דורך דעם וואָס עס זיינען דאָ מחיצות פון כהנים מיט לויים וישראלים, פון רבנים מיט סתם אידן וכו',

דאָס איז ניט קיין ענין פון פירוד, אדרבה, דאָס איז די אמת'ע אחדות.

ער זאָגט אין יחזקאל אויף דער מצוה פון חלה, אַז דורך דעם דוקא וועט זיין להניח ברכה אל ביתך. הגם עס שטייט דאָך לא מצא הקב"ה כלי מחזיק ברכה אלא השלום, נאָר עס זיינען פאַראַן ענינים וואָס דורך דער התחלקות מחיצות דוקא, דורך דעם איז דער אמת'ער אחדות און שלום.

און דורך דעם איז דער להניח ברכה אל ביתך, ברכה אָן תוארים המגבילים, סיי אין ורחניות, סיי אין גשמיות.

החובה להתקשר למשה שבדור - לרבי

ישנה טענה ידועה: מדוע על אדם להזדקק ל"רבי", הרי יכול אדם להיות יחד עם "עצמות", ויהיה לו קשר ישיר עם השי"ת עצמו? ● בכל דור יש משה רבנו שבדור, והם נשיאי הדור שבכל דור, ה"אתפשטותא דמשה בכל דרא ודרא", עד לדורנו אנו הנשיא - כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו ● כאשר בא מישהו ורוצה לפתות את מושפעיו שאין ביכולתם להיות מקושרים לנשיא הדור כיון שהוא נעלה מהם - הרי אומרים שכל זה היתה טענתם של המרגלים ש"וילינו עליו", וכשמתיצבים נגד משה רבנו - אין הוא יכול להתפלל עבורם! ● בשעה שאדם מתקשר למשה רבנו שבדור, לא נוגע מצבו, משה רבנו מוציא את כל אחד ממצבו ומעמיד אותו בדרגא של "שתויי יין", עד שהוא מביא ומכניס אותו לארץ ישראל, בגאולה האמיתית והשלימה ● תרגום חפשי משיחת ש"פ שלח ה'תשל"ב - בלתי מוגה

זאת ועוד: מתן תורה הרי ה' באופן של "אנכי הוי' אלקיך", "אלקיך" - לשון יחיד, כלומר שהקב"ה התקשר עם כל יהודי ביחוד, כמובא בפסיקתא³, במילא הוא בא וטוען: הרי הקב"ה התקשר אתו ביחוד, מדוע איפוא, עליו להיות זקוק לרבי? על דרך זה יש השואלים בנוגע לבעל-שם-טוב:

(2) יתרו כ, ב.

(3) ראה פסיקתא דר"כ (פ' החודש השלישי עה"פ אנכי ה' אלקיך): הקב"ה כשהי' מדבר לישראל, כל אחד ואחד מישראל ה' אומר עמי הדבור מדבר.

א. ישנה טענה ידועה:

מדוע על אדם להזדקק ל"רבי", הרי יכול אדם להיות יחד עם "עצמות", ויהיה לו קשר ישיר עם השי"ת עצמו, מדוע, איפוא, עליו להזדקק ל"רבי"? ובפרט בהתאם למאמר רז"ל "אליו ולא למידותיו", שאסור להשתמש בממוצעים כמלאכים וכו', אלא על האדם להתפלל ישירות אל השי"ת, הרי במכל שכן שלא דרך ממוצע של בשר ודם, ובמילא הוא טוען מדוע עליו להזדקק ל"רבי"?

(1) ספרי - הובא בפרד"ס של"ב פ"ב.

מוקדש לעילוי נשמת

ר' יהודה ב"ר צבי הירש ע"ה סטראל - נפטר ביום כ"ז אלול
ולע"נ זוגתו טשרנא גיטל בת ר' יעקב ע"ה - נפטרה ביום ה' טבת
יה"ד שתיכף ומיד יקויים היעוד "הקיצו ורגנו שוכני עפר" והם בתוכם, בגאולה האמיתית והשלימה
נרבת בנם - יבלחט"א - הרה"ח שמואל סטראל ומשפ' שיחיו

מוקדש לעילוי נשמת

הרה"ח ר' משה נחום בהרה"ח ר' מרדכי מענדל ע"ה קדנר
נפטר כ"ב ניסן - אחרון של פסת, היתשע"א
יה"ד שתיכף ומיד יקויים היעוד "הקיצו ורגנו שוכני עפר" והוא בתוכם, בגאולה האמיתית והשלימה

שעברו בני ישראל, עד שהקב"ה רצה שיהי "ואכלה אותם כרגע"⁸, אף על פי כן, בשעה שעמד יהודי אחד להתפלל עבור בני ישראל – זה עזר וביטל את הגזירה מעל בני ישראל, למרות שלכאורה מדוע היו זקוקים לתפילת משה רבנו, הרי היו אז כמה צדיקים, ובמיוחד שהי' זה "דור דעה"⁹, מדוע איפוא, היו זקוקים לתפילת משה רבנו, עד שבלי תפילתו הי' "ואכלה אותם"?

אלא, כאן רואים אנו שכיוון שמשה רבנו הי' ה"נשיא", הרי בשעה שנשיא נושא תפילה – יכול הוא להציל את כלל ישראל, מה שאין כן יחיד סתם אין ביכלתו לפעול זאת.

כמו-כן רואים אנו את העילוי שפעל משה רבנו על ידי תפילתו, שלא זו בלבד שהחליף את ה"ואכלה אותם כרגע", שישארו בחיים למשך זמן קט – אלא הוא פעל זאת על תקופה של ארבעים שנה, ולא ארבעים שנה של חיים סתמיים או של חיי לחץ, אלא אדרבה אופן החיים שלהם הי' בתכלית העילוי: הי' להם מן¹⁰ "לחם מן השמים", מים¹¹ מבארה של מרים וענני הכבוד גיהצו את בגדיהם¹² יישרו את הדרך והרגו את הנחשים והעקרבים¹³, כך שבמילא יכלו לשבת כל היום וללמוד תורה מפי משה רבנו ולהיות עסוקים רק באלקות, עד שהגמרא מספרת¹⁴ על אחד שראה את מתי המדבר שהיו "כמאן דמיבסמי", "כשתויי יין", וחסידות מסבירה¹⁵

(8) קרח טז, כא.

(9) פסיקתא פרשת פרה פי"ד, ט. לקוטי תורה במדבר לז, ב.

(10) בשלח טז, ד.

(11) ראה תענית ט, א. מכילתא בשלח שם, לה. ועוד.

(12) פרש"י עקב ת, ד. וראה פסיקתא דרב כהנא פסקא י (ויהי בשלח). דב"ר פ"ז, יא. ועוד.

(13) במדב"ר פ"א, ב. תנחומא במדבר ב, פרש"י בהעלותך י, יד. ועוד.

(14) ב"ב עג, סע"ב ואילך.

(15) בארוכה בד"ה אחרי מות דשנת תרמ"ט (ושנת תשכ"ב). וראה בלקו"ש ח"ב ע' 55 ואילך.

אם הבעל-שם-טוב הוא דבר הכרחי, מדוע הוא לא הי' בזמנים קדומים? ומה בקשר לכל הדורות שהיו עד לבעל-שם-טוב, ואף בדורות של הבעל-שם-טוב גופא היו כאלה שלא היתה להם שייכות אליו – כיצד, איפוא, הסתדרו הם?

עד שמוצאים אנו כמה גדולים שהיו "פוסקים" ושנתקבלו בכל עם ישראל, וכידוע מה שמובא בהמשך "בשעה שהקדימו – תער"ב"⁴ "ושמעתי בשם רבינו נ"ע שכל המחברים עד הט"ז והש"ך והם בכלל עשו חיבוריהם ברוח הקודש" – מתעוררת במילא השאלה: כמה מהם לא היתה להם שייכות לפנימיות התורה, ולא הי' להם "רבי", ואם הדבר הכרחי, כיצד הם יכלו להסתדר בלי זה?

ב. הביאור על כך:

כל זמן שאדם בטוח בעצמו שיכול לסמוך על עצמו שילך בדרך הישר ולא בדרך עקלתון, הרי מהיכי ייתי – יכול להסתדר בלי זה. ואילו מי שאינו בטוח בעצמו שלא יסטה ולא יטעה, הוא זקוק ל"רבי".

כפי שאנו רואים במעשה המרגלים – שעל בני ישראל פעלה תפילתו של משה רבנו⁵, ואילו על המרגלים שחלקו עליו לא פעלה⁶ – שכן, כשישנה גזירה, ובכוחות עצמיים לא יכולים לצאת ממנה, מן ההכרח להזדקק לתפילת משה, תפילת הנשיא, שהוא יתפלל עליו, ותפילתו של משה רבנו פועלת להינצל מהגזירה, שהרי לולי תפילתו – יכולה לצאת גזירה כזו כמו גזירת המרגלים שהיתה בכי' לדורות⁷.

כאן רואים אנו עד כמה פעלה תפילתו של משה רבנו: מבלי הבט על העבירה החמורה

(4) ח"ג ס"ע א'שפה.

(5) יד, כ.

(6) יד, לז.

(7) תענית כט, א.

אחדות לא יכולה לבוא על חשבון השולחן ערוך

לפנינו (בעמוד 15) צילום (מוקטן) מהגהת כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

על שיחת ש"פ שלח, מבה"ח תמוז ה'תשט"ז

(נדפסה בלקו"ש ח"ב ע' 8-587)

פענוח הכתי"ק (בא בהדגשה):

אבער דאָרט אין פרק ל"ב פון תניא ברענגט ער דעם לשון המשנה אוהב את הבריות ומקרבן לתורה. דער דיוק הלשון איז – ומקרבן לתורה, ער איז מקרב די בריות צו תורה,

אַבער ניט ח"ו אַרויסנעמען די תורה פון שולחן ערוך, צושניידן איר צו דער מאָס פון די בריות, און זיי זאָלן פראַווען בעל-הבית'שקייט און זאָגן שמועה זו נאה ושמועה זו אינה נאה.

און דער וואָס נעמט זיך אָן פאַר דער טענה ואהבת לרעך כמוך, פאַרקערט ווי דער אויבערשטער האָט געהייסן, און ער איז מקנא לכבודו של פלוני בן פלוני,

איז דאָס ניט קיין ענין פון שלום ואחדות, נאָר אדרבה, ער פועל'ט דערמיט אַ הירוס, ר"ל.

דורך דער טענה פון אחדות, אַז עס דאַרף ניט זיין קיין רבנישע מחיצה צווישן רבנים שומרי כל התורה ביז ראַבייס וועלכע פסק'נען שמועה זו נאה וכו' שאַקלען זיי פאַנאַנדער אַלע מחיצות וואָס זיינען דאָ ביי אידן שומרי תורה ומצוה: די מחיצה אין שול פון עזרת אנשים ביז עזרת נשים, וכו' וכו' ביז דער מחיצה צווישן כשר פלייש מיט ניט כשר'ע, דעם להבדיל בין הטהור והטמא, ביז מען נעמט אַראָפּ די מחיצה, ר"ל, צווישן אידן און גויים, ביז, ח"ו, בניך ובנותיך נתונים לעם אחר.

אל תאמרן קשר לכל אשר יאמר העם הזה קשר, כאַטש אפילו שבנא איז אויך מיט זיי.

מען דאַרף שטאַרקן די מחיצות פון ירושלים, ירא-שלם, פאַרקערט פון דעת שבנא ומתיבתא דילי', און נאָר דאָס איז מציל די תינוקות וואָס חזקי' האָט מחנך געווען – פון סנחריב מלך אשור. דעמאָלט איז אין פרץ ואין יוצאת ואין צוחה ברחובותינו, ניטאָ קיין תלמידים שהקדיחו תבשילם ברבים,

נשי ישראל מצייתות לנשיא דורנו

ובפשטות – ביאת משיח צדקנו תיכף ומיד, "משיח נאו", ובזריזות הכי גדולה – "עם ענני שמיא",

אשר יוציא את כל בני מהגלות, "בנערינו ובזקנינו גו' בנינו ובבנותינו", עד שאפילו יהודי אחד לא ישאר בגלות ח"ו, "שלימות העם",

וכולם יחדיו הולכים לארצנו הקדושה – בדוגמת נשי ישראל בדור ההוא שהיו מחבבות את הארץ, ולא הושפעו כלל ממה שאמרו אחרים, בשמעם לדברי כלב ויהושע, גדולי ישראל בדור ההוא, ודוגמתם – גדולי ישראל בכל הדורות, ובזמן הזה – נשיא דורנו.

(משיחת כ"ב סיון, למסיימות ומדריכות, ה'תשמ"ה - בלתי מוגה)

מה יעשה עם אלפיים ושמונה מאות עבדים?!

ויה"ר שבקרוב ממש נזכה לקיום היעוד "והיו מלכים אומניך ושרותיהם מניקותיך", ובאופן שלכל יהודי יהיו "ב' אלפים וח' מאות עבדים", כמ"ש (זכרי' ח, כג) "כה אמר ה' צבאות בימים ההמה אשר יחזיקו עשרה אנשים מכל לשונות הגוים והחזיקו בכנף איש יהודי גו", "עשרה אנשים משבעים משפחות הרי שבע מאות לכל כנף וכנף, הרי לארבע כנפות הטלית אלפיים ושמונה מאות" (פרש"י עה"פ), וכמבואר בגמרא (שבת לב, ב) שענין זה בא בתור שכר על קיום מצות ציצית, שאודותי' מדובר בסיום פרשתנו.

וכאשר יהודי ישאל: מה יעשה עם אלפיים ושמונה מאות עבדים – הרי זה עתה יצא מהגלות, ובזמן הגלות לא הי' לו אפילו עבד אחד, וא"כ, מה יעשה עם אלפיים ושמונה מאות עבדים?! לכאורה, הרי זה "לבטלה", כי אין לו במה להעסיק את כל העבדים, ואין לו אפילו פנאי לזה, כי הוא צריך ללמוד תורתו של משיח?! – הנה שאלה זו תהי' בין השאלות שישאלו את משיח צדקנו, והוא יתרצה!

(משיחת ש"פ שלח, מבה"ח תמוז ה'תשמ"ב - בלתי מוגה)

את המשמעות של "שתויי יין" על דרך מה שאומרים על נדב ואביהוא ש"שתויי יין נכנסו"¹⁶, שהיו בתנועה של "רצוא" להיכלל באלקות, כך היו מתי המדבר, עד שכתוב¹⁷ שמה שהגמרא אומרת¹⁸ "דור המדבר אין להם חלק לעולם הבא", הרי זה מפני שאין בעולם הבא משום שכר לגבם, שכן הם משתוקקים לענין שלמעלה מעולם הבא. כך הי' גם מצבם של בני ישראל במדבר, שכל מציאותם היתה שקועה באלקות, דבר שנמשך בכל ארבעים השנה.

עד שכתוב במדרש תנחומא¹⁹ שבשעה שמשוה רבנו נסתלק אמר הקב"ה כיוון שמשוה הרי רועה נאמן הנה "לא יעזוב את צאן מרעיתו"²⁰, ולא יעזוב את דור המדבר שהוביל אותם, ולכן הוא נשאר במדבר כדי להיות יחד אתם, ובשעת תחית המתים כאשר יקומו משה רבנו וכן ששים רבוא מתי מדבר, יכניס אותם משה רבנו לארץ ישראל, כלומר שגם כפי שמשוה רבנו יהי' אחרי תחית המתים – יהי' אתם, למרות שאז יהי' בתכלית העילוי, ובמכל שכן ממה שכעת הוא הגדול בבני ישראל.

וכל זה פעל משה רבנו על ידי תפילתו, שבמקום שיהי' "ואכלה אותם כרגע" – חיו במדבר ארבעים שנה, ולא ארבעים שנה שנות עמל ותלאה, אלא אדרבה הן ניצלו את ארבעים השנים באופן היפה והנעלה ביותר.

מכאן רואים אנו עד כמה גדול כוחו של משה רבנו, מה שפעל בתפילתו, וכך הדבר בכל "נשיא" בישראל, וזאת הוא פועל בכל אחד

16) פרש"י שמיני י, ב (מויק"ד פי"ב, א).

17) עש"מ מאמר חק"ד ח"ב פ"ח. ועד"ז במגלה עמוקות עה"ת שלח יד, לה.

18) סנהדרין קח, א במשנה. שם קי, ב.

19) ראה תנחומא וירא יט. וראה שבת נט, ב.

20) בכהנ"ל ראה התוועדיות תנש"א ח"ד ע' 91 ואילך.

21) ע"פ תניא פ"ב.

מישראל גם במי שיונק²¹ רק מצפרנים דצפרנים של משה רבנו, אפילו על מי שהוציא את פסל מיכה ממצרים והביאו לארץ ישראל, גם עליו פעלה תפילתו של משה רבנו.

ג. ברם, על מי פועלת תפילתו של משה רבנו? – רק על אלה שאינם חולקים עליו, חולקים אמנם על הקב"ה, מדברים רעה על ארץ ישראל וכו' וכו', אבל עדיין קשורים למשה (שהרי הם לא היו אשמים במה שחלקו על משה רבנו, שכן המרגלים פיתו אותו),

אולם, כאשר בא משהו "וילינו עליו"²², הוא חולק ומעמיד את עצמו כנגד משה רבנו – עליו אין תפילתו של משה רבנו פועלת.

הפסוק אומר כאן "להוציא דבה על הארץ"²³ סתם, ואינו אומר "להוציא דבה רעה"²⁴, שכן כשמדובר על מי שרוצה לעמוד כנגד משה רבנו, אין כל הבדל במה שהוא מדבר, אם דבה רעה או דבה טובה – הוא יכול אפילו לדבר טובות על משה רבנו אך אם הוא עומד על ידי כך כנגד משה רבנו, אין תפילתו של משה רבנו פועלת עליו, ואדרבה, מאדם כזה צריכים להיזהר יותר, שכן כשמישהו מוציא דבה רעה על משה רבנו, רואים מיד שאלה הם דברי שקר ושרצונו הוא רק להטעות, ולכן לא מאזינים אליו. אך בשעה שהוא אומר: אדרבה, "רבי" זה דבר טוב, וחסידות היא דבר טוב, אלא שהרבי הוא נעלה ביותר וכיצד יכולה להיות לך שייכות אליו, הוא למעלה מעלה הרבה ממך, ועל דרך זה – כיצד יכולים ללמוד חסידות, הרי היא יותר מדי נעלית ממך וכו'?

– צריכים לדעת שגם זה שמוציא דבה טובה, רוצה לנתק אותך ממשוה רבנו, אין זה נוגע באיזו דרך הוא עושה זאת, העיקר שהוא

22) שלח יד, לו.

23) שם.

24) שלח יד, לו. בכהנ"ל ראה לקו"ש ח"ח ע' 145

ואילך.

מאלה ש"וילינו עליו".

ד. על דרך המבואר מדוע עשה המן "עץ גבוה חמשים אמה"²⁵. לכאורה, מילא לפי מה שהי' בפועל מובן החשבון של חמשים אמה, שכן זה הי' עבור המן ובניו, והתרגום²⁶ עושה את החשבון איך העץ התאים להמן ועשרת בניו, שכן צ"ל ג' אמות עבור כל אחד אמה וחצי בינתיים וכו'. אך, המן, הרי לא ידע שיתלו אותו על העץ, מדוע, איפוא, עשה עץ גבוה חמשים אמה?

כתוב בספרי מוסר²⁷ שהמן רצה להראות ע"י עץ זה שמרדכי אכן יהודי נעלה, ויש בו מעלות וכו', אך הוא יותר מדי נעלה לבני ישראל, על כך מראים החמשים אמה, כפי שהגמרא אומרת שחמשים אמה הוא שטח הרחוק ביותר, רשות אחרת (בנוגע לשו"ב וכו'), כלומר, בשעה שהלך מרדכי לקבץ ילדי ישראל וכו' טען המן: מרדכי נעלה מדי עבורכם – הוא אכן דורש לימוד התורה, לימוד עם תשב"ד, הלכות העומר וכו', כל אלה הם דברים טובים, אבל מרדכי הוא נעלה מהעולם, הוא מדי נעלה שתוכל להיות לכם שייכות אליו!

ואילו לפועל מה רצה המן בטענותיו? – לחלוק וללכת כנגד מרדכי.

כך גם כשמישהו טוען שרבי וחסידות הם דברים טובים, אך הם נעלים מדי, אי אפשר שתהי' שייכות אליהם, הרי זה אכן "דבה" לטובה, אך הכוונה היא "וילינו עליו", ולכן אסור להתייחס אליו.

אם הם רוצים להתלונן על הקב"ה, זה אכן דבר חמור, אך אין הוא נוגע לתפילת משה. רק בשעה שהם רוצים להשפיע על אחרים שיהי' "וילינו עליו", אזי אין תפילתו של משה יכולה

(25) אסתר ה, יד.

(26) הובא בתוס' שבת צב, א ד"ה אשתכח.

(27) ב"ב כג, ב.

לפעול עליהם, כל זמן שלא מתייצבים נגד משה רבנו, ולא נוגע באיזה מצב נמצא הלז, עד גם במדרגה הנחותה ביותר – אומרים שמושה רבנו רועה נאמן מוציא כל יהודי, ואילו אם הלז מתייצב כנגד משה רבנו – אז אין ביכולת משה רבנו לעזור לו.

ה. מדוע מספרת לנו התורה כל זאת? הרי אין ענין כלל לספר בגנותם של ישראל, שהרי אם "בגנות בהמה טמאה לא דבר הכתוב"²⁸, מכל שכן בגנותן של ישראל, אלא התורה מספרת לנו זאת כדי שנלמד מכאן הוראה לדורות:

בכל דור יש משה רבנו שבדור²⁹, והם נשיאי הדור שבכל דור, ה"אתפשטותא דמשה בכל דרא ודרא"³⁰, חכמי הדור, התנאים והאמוראים וכו', עד לדורות האחרונים, עד לדורנו אנו, הנשיא – כ"ק מו"ח אדמו"ר שהוא נשיא דורנו, עד שכאשר בא מישהו ורוצה לפתות את מושפעיו שלא ללמוד חסידות ולקרר אותם מכך בטענה שחסידות היא ענין נעלה ביותר וכיצד יש להם שייכות לכך, ועל דרך זה כיצד יכולים להיות מקושר לנשיא בשעה שהוא נעלה מהם, כיצד יכולים להיכנס אליו, כיצד יכולים להגיש לו פתקא וכו' – הרי אומרים שכל זה היתה טענתם של המרגלים ש"וילינו עליו", וכשמתייצבים נגד משה רבנו – אין הוא יכול להתפלל עבורם, המושפעים אינם אשמים, כי אם מוריהם שהביאו אותם לכך!

לאיך גיסא: בשעה שאדם מתקשר למשה רבנו שבדור, לא נוגע אז מצבו, משה רבנו מוציא את כל אחד ממצבו ומעמיד אותו בדרגה של "שתויי יין", ועד שהוא מביא ומכניס אותו לארץ ישראל, עד לגאולה האמיתית והשלימה על ידי משיח צדקנו.

(28) פסחים ג, א.

(29) ב"ר פנ"ז, ז.

(30) תקוני זהר תס"ט (קיד, א).

לא לערוך שום חשבונות בקיום הרצון העליון

טוען היהודי, שקבלת עול היא רק ראשית העבודה וכו'⁴², כשאוחזים בתחלת העבודה – אבל הוא אוחז הרבה אחרי ראשית העבודה, שהרי עוסק כבר עשרות שנים בעבודה, ובמילא יכול להרשות לעצמו לערב את שכלו בענינים של תורה ומצות (וכנ"ל הרי זה שכל דקדושה), ואדרבה, זה יוסיף לו תענוג בתורה ומצות.

אומרים לו שצריך להיות "ויהס כלב"³³, ענין השתיקה והביטול, למסור את עצמו ("זיך אוועקלייגן"), רק לשמוע מה שאומרים לו ולציית.

ומה שיש לו קושיא ומגמרא (בדוגמת הענין ד"תעלי לרקיע", שהוא דבר הנמנע ע"פ תורה), אזי מסתמא יכול מישהו אחר לתרץ לו אותה, והעיקר – הקושיא לא צריכה לשנות כלל, עליו לעשות זאת בקבלת עול, כפי שרבא אמר⁴³ "תומת ישרים תנחם"⁴⁴ שזהו הענין דקבלת עול שלמעלה מטעם ודעת. ואע"פ שענינו של משה הוא הבנה והשגה, שהרי התורה ש"נקראת על שמר"⁴⁵, ענינה הבנה והשגה כמ"ש⁴⁶ "כי היא חכמתכם ובינתכם לעיני וגו'", אעפ"כ אומר המדרש⁴⁷ ש"פתי יאמין לכל דבר – זה משה רבינו", ולכאורה כאשר מחפש המדרש מיהו פתי, לא מצא מישהו אחר מלבד משה? אלא כיון שענינו של משה הוא קבלת עול, קורא לו המדרש בשם פתי.

ועד"ז גם הי' אצל כ"ק מו"ח אדמו"ר⁴⁸, כיון שידע שזהו רצון העליון, הוא מסר את עצמו לגמרי ונעמד בסכנה, כדי למלאת ("אויספירען") את הרצון העליון.

ז. וכאן רואים הוראה נוספת: הרבי העמיד בסכנה לא רק את עצמו, אלא גם יהודי שני, עד שהיו כמה שאכן נשלחו לארץ גזירה (ואחדים מהם נמצאים עכשיו כאן בהתוועדות), ולכאורה אינו מובן: מילא על עצמו הוא בעל-הבית, אבל כיצד יכול להעמיד בסכנה יהודי אחר?

אלא זאת רואים ממעשה המרגלים, שזאת היתה טענתם כנ"ל – שמילא על עצמם היו מוותרים, אך כיצד יכולים לשאת באחריות של כל בני ישראל? ואעפ"כ לא היתה זו טענה ראוי' ומזה נשתלשל חטא המרגלים.

והטעם לזה הוא: כאשר יודעים שזהו רצון העליון, לא צריכים לערוך שום חשבונות, לא בנוגע לעצמו ולא בנוגע לשני⁴⁹ (וכאשר לא עושים חשבונות כלל, ישנם הכחות ומצליחים במילוי השליחות כנ"ל).

(משיחת ש"פ שלח, מבה"ח תמוז ה'תשכ"ו - בלתי מוגה)

(42) תניא רפמ"א.

(43) שבת פח, סע"א ואילך.

(44) משלי יא, ג.

(45) מכילתא בשלח טו, א; שמו"ר פ"ל, ד – ע"פ מלאכי ג, כב.

(46) ואתחנן ד, ו.

(47) שמו"ר רפ"ג. וראה הביאור בזה בסה"מ מלוקט

ח"א ע' שנו.

(48) ראה בתחלת ההתוועדות ב"שיחות קודש" תשכ"ז ע' 478.

(49) להעיר מהרמב"ם הל' מלכים ספ"ז: ולא יחשוב לא באשתו ולא בבניו אלא כו' – אף שעליהם נאמר הוא אמר ויהי הוא ציווה ויעמוד (שבת קנב, א), שעד"ז הוא גם במלחמה רוחנית (תניא פמ"ט). [מלקו"ש שבתחלת השיחה הערה 53].

לעזוב הכל ולציית למשה

תרגום חפשי ללשון הקודש - בעריכת מערכת "יחי המלך"*

א. בפרשתנו מדובר אודות המרגלים, וכמדובר כמה פעמים¹ התמיהה שבזה:

משה הי' רועה ישראל, וא"כ הרי הכיר את מצבו של כל אחד מבני ישראל, וכמובא במדרש² עה"פ "ומשה הי' רועה את צאן יתרו"³, שהוא לא הסתפק בהשגחה כללית על מזונם של הצאן, אלא דאג שהזקנה תקבל את המזון המתאים לה והצעירה את מזונה וכו', והתמסר ("זיך אריינגעלייגט") לדעת את טבעו של כל כבש.

ואם כך הי' הדבר אצל צאן יתרו וקודם מ"ת, עאכו"כ אצל בני ישראל לאחר מ"ת, שבודאי משה חדר בהם וידע את תכונות הנפש של כל יהודי.

ועאכו"כ לאחר שמושה לקח את בני ישראל "על אחריותו" למדבר, ששם היו "נחש שרף ועקרב"⁴ בגשמיות וברוחניות, שזוהי קליפה איזומה ונוראה ("א מוראדיקע"), ובאם לקחם על אחריותו בודאי הכיר את כל אחד.

ובפרט שמתחלת הולדו הי' רועה (בתכונותיו)⁵, וא"כ הרי זה גם מצד הטבע וגם מצד העבודה, וא"כ בודאי הכיר את כל בני ישראל.

ועאכו"כ שידע את מצבם של הנשיאים, אשר היו קרואי מועד אנשי שם⁶, ועשרות אלפים מבני ישראל היו כפופים למרותם, ובודאי שמושה הכירם - ואם-כן כשבחרם לשליחות זו היו ראויים לכך, וכיצד קרה שנכשלו?

ובפרט כשמדובר על הכניסה לארץ ישראל, שאלמלא זכו הי' כבר ה"תבאמו ותטעמו"⁷, שהכניסה לא"י היתה אז באופן ד"תטעמו", גאולה שאין אחרי גלות (אלא שהמאורעות שלאחרי-זה גרמו שלא כך יהי') - אזי כאשר מדובר אודות ענין כה נעלה, בודאי שמושה דקדק.

והשאלה מתחזקת: הקב"ה אמר למשה "שלח לך - לדעתך"⁸, שכל השליחות היא על אחריותו של משה, והרי אפי' אדם פשוט כאשר שומע מהקב"ה שזה על האחריות שלו - יזדעזע וידקדק שהכל יהי' כדבעי, וכל-שכן כשמדובר אודות משה, רועה ישראל, בודאי שהוצרך לדקדק.

עצמם ופחדו להכנס לארץ ישראל מאחר ולא ידעו האם יוכלו לפעול את הרצון העליון, בגלל זה לבד לא יכלו להכנס לא"י, כי: אם היו הולכים בקבלת עול, בלי לערב את שכלם, היו עוברים את כל הנסיונות בא"י, אבל ללא הקבלת-עול - אכן לא הי' בידם לעמוד בנסיונות, כיון שרק כאשר הולכים בקבלת עול מובטחים לעמוד בכל הענינים.

ה. ע"פ הנ"ל אפשר לבאר גם מה שעל הפסוק "עלה נעלה וירשנו אותה"³³, מביא רש"י את הגמרא³⁴, שכלב אמר "אפילו בשמים, והוא אומר עשו סולמות ועלו שם, נצליח בכל דבריו".

ומקשה המהר"ל מפראג³⁵: מדוע הגמרא היתה צריכה להביא כזו דוגמא שלא שייכת ע"פ טבע, הרי זהו דבר הנמנע³⁶?

ויש להוסיף על קושייתו שגם ע"פ תורה זה נמנע, שלכן כאשר אחד אומר הרי את מקודשת לי על-מנת שתעלי לרקיע - הרי זה כלום והתנאי בטל (ומקודשת מיד)³⁷ משום שהוא דבר הנמנע, וא"כ מדוע הגמרא תופסת כזו מין מציאות? והמהר"ל מיישב זאת ע"פ דרכו.

אמנם ע"פ המבואר בחסידות אפשר לתרץ זאת, שבהביאו דוגמא כזאת רצה כלב לומר: אימתי בטוחים שיעמדו בכל הנסיונות, דוקא כאשר לא הולכים ע"פ השכל אלא רק בקבלת עול, שאפילו אם יאמרו דבר שהוא היפך השכל עד לתעלו לרקיע³⁸, ג"כ יעשו זאת, כי רק ע"י סוסומים על הקב"ה - והרי מצד הקב"ה יתכן דבר הנמנע, כיון שהוא נמנע הנמנעות, וכידוע השיטות בזה³⁹ האם שייך למעלה נמנעות, וחסידות מסיקה שלמעלה הוא נמנע הנמנעות - דוקא באופן כזה אפשר להצליח⁴⁰.

ו. ההוראה מכל הנ"ל:

לכאורה יהודי יכול לטעון, היות וכל ימיו הוא מתנהג ע"פ שולחן-ערוך, עד ששכלו נהי' שכל ע"פ תורה, ואפילו רמ"ח אבריו וש"ס גידיו הם ע"פ תורה - מדוע שלא יוכל לערב את שכלו כאשר בא לקיים את רצון העליון, הרי שכלו הוא שכל דקדושה?

ע"כ ישנה ההוראה מהמרגלים: אע"פ שהם היו נשיאים, קרואי מועד אנשי שם⁴, וטענתם היתה ע"פ תורה כנ"ל, אעפ"כ, כיון שערבו את שכלם הם (אפי' דקדושה), יצא מזה אח"כ חטא המרגלים! מכיון שכאשר שומעים ממושה רבינו - אשר שכינה מדברת מתוך גרונו⁴¹ - שכך צריכים לעשות, יש לעזוב את כל החשבונות, ולציית לפקודת משה.

הצ"צ ע" 68. סה"מ מלוקט ח"א ע' ס.

(33) פרשתנו יג, ל.

(40) וי"ל, שמה שהזקק כלב לזה הוא - כי מכיון שראה שטענת המרגלים היא (לא רק מצד שטויעים הם ודעתם שא"א להכנס לא"י, כ"א גם) לפי שרועים כן (וכדמוכח ממה שהשתמשו בדבר שקר בטענתם - ראה רש"י לעיל פסוק כז) הרי אפשר שימציאו עוד טענות כאלו שלא יהי' לו מה להשיב עליהם מראיות ע"פ שכל. ולכן אמר "עלה נעלה אפילו בשמים" - אף שאין לזה שום מקום בשכל [מהערה 30 בלקו"ש שם].

(41) ראה זח"א רסז, ג. זח"ב קטו, ב. זח"ג ריט, א. רלב, א.

מוהרי"צ) ע' 183, שמקשר זה גם למשה.

(3) שמות ג, א.

(4) עקב ח, טו.

(5) ראה שמו"ר שם, ד.

(6) כ"ה בהנחה. ובפרשתנו יג, ג: כולם אנשים ראשי בני ישראל המה. ובפרש"י: אותה שעה כשרים היו. וראה הנסמן בהערה 8.

(7) בשלח טו, יז.

(8) רש"י ריש פרשתנו.

(* חלקים משיחה זו הוגהו ע"י כ"ק אד"ש מה"מ ונדפסו בלקו"ש ח"ח ע' 82 ואילך.

מכיון שבלקו"ש שם הובאו רק חלקים קטנים וקצרים מההנחה על-כן הבאנו בזאת את השיחה כפי שנדפסה ב"שיחות קודש" תשכ"ו 481 ואילך - הנחה פרטית, בלתי מוגה - ובשוה"ג הבאנו מס' הערות או קטעים מלקו"ש שם, ובסופם צויין מהיכן נלקטו. המו"ל.

(1) ראה לקו"ש חכ"ג ע' 92 ואילך. חל"ג ע' 78 ואילך.

(2) ראה שמו"ר פ"ב, ב תיאור הבא בנוגע לדוד (ובנוגע למשה - פרט אחר). וראה סה"מ תשי"א (כ"ק אדמו"ר

(34) סוטה לה, א.
 (35) גור ארי' פרשתנו שם.
 (36) מלשון רש"י "עשו סולמות ועלו שם" מוכח, שכוונתו היא - עלי' בשמים כפשוטו. ובפרט שהרי עד"ז ממש הוא בפרש"י נח (יא, א). [שוה"ג להערה 30 בלקו"ש שבתחלת השיחה].
 (37) רמב"ם הל' אישות פ"ו ה"ז (מגיטין פד, א).
 (38) שזהו ענין שאינו בגדר מציאות העולם כלל (ע"פ לקו"ש שם ס"ע 89 ופנים הערה הנ"ל).
 (39) ראה שו"ת הרשב"א סתי"ח. ס' החקירה לאדמו"ר

ויתירה מזו: הרי מדתו של משה היא מדת האמת⁹, ואמיתית ענין האמת הוא שכל פרט ונקודה הם אמת בלי שום ספק וספק ספיקא, ואפי' לא מאה ספקות, ואם-כן בודאי משה דקדק שזה יהי' כדבעי, וכיצד יצא מזה אח"כ חטא?

ובאותיות פשוטות: רש"י אומר על המרגלים ש"באותה שעה כשרים היו"¹⁰ וצדיקים היו¹¹, וכיצד קרה שחטאו?

ב. לכן מוכרחים לומר שטענתם של המרגלים היתה טענה דקדושה, אלא שבערך למשה שהי' נעלה מהם, היא סטונה ("אוועקעקערט") כחוט השערה, ומזה נשתלשל חטא המרגלים בפועל.

וכמבואר בלקו"ת¹², שטענת המרגלים היתה שהם חפצים בתורה ומצוות במחשבה או בדיבור בלבד, אבל לא במעשה, כי כאשר יורדים למעשה, עלול לבוא מזה ההיפך.

וביתר ביאור: כאשר נכנסו המרגלים לארץ ישראל, וראו שהיא "ארץ זבת חלב ודבש"¹³ וישנם בה פירות שמנים כפשוטו, "וזה פרי"¹⁴, הבינו שבשביל זה יהיו זקוקים קודם לל"ט מלאכות – החורש והזורע וכו', עובדין דחול, ויתכן שע"ז ישקיעו עצמם לגמרי בענינים אלו, ובפרט שישנו פס"ד בתורה "אל תאמין בעצמך"¹⁵ – לכן טענו המרגלים שאין ביכלתם לשאת אחריות כה כבדה ("געוואלדיקע אחריות") של הכנסת עשרות אלפי יהודים לארץ ישראל כאשר ישנה סכנה שכזו! ועוד רוצים לא רק שזה לא יפעל שום ירידה, אלא אדרבה, שתהי' עלי'.

ולכן טענו שצריכים ויותר טוב להשאר במדבר, מקום שלא שייכים שם כלל לעניני העולם, הלחם הוא ה"מן", "לחם מן השמים"¹⁶ שאין בו פסולת¹⁷ הן בגשמיות והן ברוחניות, מים יש מבארה של מרים¹⁸, הבגדים נקיים ע"י ענני הכבוד¹⁹ והענן הרג את הנחשים והעקרבים²⁰, במילא יכלו ללמוד תורה עם משה רבינו במנוחה, ומדוע שילכו לארץ ישראל ויתעסקו בענינים גשמיים כאשר אפשר ללמוד תורה מתוך מנוחה במדבר.

והנה, טענת המרגלים היתה טענה דקדושה ע"פ תורה, שהרי אפי' בפיקוח נפש בגשמיות נוגע ספק וספק ספיקא, עאכו"כ כאשר מדובר בפיקוח נפש בגשמיות וברוחניות גם יחד.

הם אמנם ידעו שמשה ואהרן יכלו ללכת לארץ ישראל ולעמוד בנסיון, אבל בנוגע לכל בני ישראל – מי יודע האם הם יוכלו לעמוד בנסיון, הרי "הרבה עשו כרשב"י ולא עלתה בידן"²¹, ו"תורה על הרוב תדבר"²², ואצל רוב בני ישראל צריך להיות "הנהג בהם מנהג דרך ארץ"²¹, ויתכן שיכשלו.

9) תהלים פה, יא. שמו"ר פ"ה, י. וראה סנהדרין קיא, סע"א.
10) נסמך בהערה 4. וראה גם פרש"י דברים א, כג ד"ה ומקח.
11) במדב"ר פט"ז, ה. וראה גם זח"ג קנח, סע"א.
12) פרשתנו לו, ג.
13) שמות ג, ת. וראה גם פרשתנו יג, כז.
14) פרשתנו שם.
15) אבות פ"ב מ"ד.
16) בשלח טז, ד.
17) ראה פרש"י חקת כא, ה.
18) פרש"י שם כ, ב.
19) פרש"י עקב ח, ד.
20) פרש"י בהעלותך י, לד.
21) ברכות לה, ב.
22) ראה מו"נ ח"ג פל"ד.

וטענתם היתה שזו "ארץ אוכלת יושבי"²³, וכמדובר פעם הפירוש בזה²⁴: כשם שמאכל נהי' דם ובשר כבשרו (של האוכל), עד"ז ארץ ישראל "אוכלת יושבי" – שיושבי' הופכים להיות בדיוק כמו הארץ, ולא רק הרגל אלא גם הראש והשכל שלו נעשים "ארץ", עד שמפסיק להיות בן-אדם ("אויס מענטש") ואינו רואה כלל את השמים.

ובהיותם נשיאי ישראל דאגו עבור כל בני ישראל; על עצמם חשבו שמסתמא יוכלו לעמוד בנסיון, ואפי' אם לא – הרי מותרים הם על התומ"צ שלהם כדי לפעול את הרצון העליון. אך כאן דובר אודות כל בני ישראל, ועל-כן טענו שאינם יכולים לקחת על עצמם אחריות על כל בני ישראל, שלא זו בלבד שלא תהי' להם ירידה אלא שתהי' עוד עלי'.

ג. עפ"ז יובן מה שאמרו המרגלים "כי חזק הוא ממנו"²⁵, וכפי שרש"י מביא (מגמרא²⁶) שאמרו שהוא חזק כלפי מעלה, כביכול. דלכאורה כיצד יכלו לומר זאת, הרי "כשרים היו" וצדיקים היו?

והביאור הוא: שהם התכוונו ל"מעלה" הקיים בכל יהודי, היינו, הנפש האלקית "חלק אלקה ממעל ממש"²⁷, וזו היתה כוונתם, שכאשר יבואו לארץ ישראל ויתעסקו בענינים גשמיים, אזי הנפש הבהמית תהי' "חזק הוא ממנו" – מהנפש האלקית.

וזה הי' חוט השערה שהמרגלים סטו בו, החל מהטענה דקדושה, ועד שהשתלשל מזה החטא בפועל.

רק כשהולכים בקבלת עול בטוחים בכל הענינים

ד. עפ"ז יובן מה שרש"י אומר²⁸: "להקיש הליכתן לביאתן, מה ביאתן בעצה רעה אף הליכתן בעצה רעה", דלכאורה הרי אומר ש"כשרים היו" וכו', וכיצד יתכן שהליכתן בעצה רעה?

אלא כנ"ל שטענתם היתה טענה דקדושה, הם הלכו מתוך החלטה לבדוק ולשער האם בני ישראל יעמדו בנסיונות או לא, שהרי אומרים הלואי ביאתך כצאתך²⁹; לכן אפשר לומר ש"כשרים היו" ואעפ"כ "הליכתן בעצה רעה", היות וכאשר הקב"ה מצוה לעשות משהו לא צריכים לערב את השכל העצמי ("דעם אייגענעם שכל") כדי לשער האם אפשר לעשות זאת או לא, הם היו צריכים רק לענות למשה רבינו על השאלות ששאלם, ולא להעלות השערות האם יוכלו להכנס לארץ ישראל.

ובגלל שערבו את שכלם ושיערו, לכן לאחר מעשה המרגלים אמר הקב"ה שלא יכנסו בפועל לארץ ישראל, וכאשר ניסו בכל-זאת ללכת אזי "ויכוסם ויכתום וגו'"³⁰.

עפ"ז יובן גם מה שלמרות כל ההפלאות של דור המדבר המסופר במס' ב"ב³¹, והיו דור דעה³² וכו', הם לא יכלו להכנס לארץ ישראל, כי עי"ז שערבו את שכלם כדי להעריך את

23) פרשתנו יג, לב.
24) ראה לקו"ש חכ"ח ע' 91.
25) שלח שם לא.
26) סוטה לה, א.
27) תניא רפ"ב.
28) פרשתנו שם, כו.
29) ראה ב"מ קז, סע"א: יציאתך .. כביאתך כו'.
30) פרשתנו יד, מה.
31) עג, ב – ראה לקו"ש ח"ג (ע' 50) וחכ"ג (ע' 122) בהערה. ועוד.
32) ראה ויק"ר פ"ט, א. במדב"ר פ"ט, ג. וש"נ.